

Charakterystyka działania ONZ (organy i mechanizm podejmowania decyzji)

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Schemat](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Paweł Filipek, *Sankcje Rady Bezpieczeństwa ONZ wobec Korei Północnej*, „Problemy Współczesnego Prawa Międzynarodowego, Europejskiego i Porównawczego”, dostępny w internecie: europeistyka.uj.edu.pl [dostęp 26.02.2021 r.].
- Źródło: Paweł VI, *Wizyta Jego Świątobliwości Papieża Pawła VI na Forum ONZ*, tłum. Paulina Wierzińska.
- Źródło: *Karta Narodów Zjednoczonych*, dostępny w internecie: libr.sejm.gov.pl [dostęp 16.07.2020 r.].
- Źródło: CitizenGO, *Pomóż nam powstrzymać aborcyjną tyranię ONZ!*, 14.07.2020 r., dostępny w internecie: go.citizenngo.org [dostęp 29.09.2020 r.].
- Źródło: *Karta Narodów Zjednoczonych*, dostępny w internecie: arslege.pl [dostęp 15.07.2020 r.].

- Źródło: *Poznaj nas*, dostępny w internecie: citizengo.org [dostęp 16.07.2020 r.].

Charakterystyka działania ONZ (organy i mechanizm podejmowania decyzji)

Źródło: domena publiczna.

((Paweł VI

Wizyta Jego Świątobliwości Papieża Pawła VI na Forum ONZ

Ludzie widzą w Organizacji Narodów Zjednoczonych ostatnią nadzieję na zaprowadzenie zgody i pokoju. Wraz z nimi dołączamy się do składanych wyrazów szacunku i sami podzielamy tę nadzieję.

Źródło: Paweł VI, *Wizyta Jego Świątobliwości Papieża Pawła VI na Forum ONZ*, tłum. Paulina Wierzińska.

Organizacja Narodów Zjednoczonych jest jedną z największych i najdłużej działających organizacji międzynarodowych na świecie. Działa nieprzerwanie od 1945 r., a jej członkami są 193 państwa.

Twoje cele

- Przedstawisz genezę powstania ONZ.
- Omówisz kompetencje i działalność poszczególnych organów ONZ.
- Ocenisz działalność ONZ.

Dla zainteresowanych

Powstanie i cele ONZ

Historia ONZ

Agendy ONZ i obszar ich działalności

Międzynarodowe systemy współpracy i bezpieczeństwa. Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ) cz. 1

Międzynarodowe systemy współpracy i bezpieczeństwa. Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ) cz. 2

Najważniejsze dokumenty ONZ dotyczące praw człowieka

Osiągnięcia ONZ

Przeczytaj

Organizacja Narodów Zjednoczonych jest następczynią Ligi Narodów działającej w latach 1919–1946. Jest to uniwersalna organizacja międzynarodowa, której podstawowym celem jest zapewnienie pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego.

Geneza ONZ

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Członkostwo

Obecnie do ONZ należą 193 państwa.

“ Karta Narodów Zjednoczonych

Art. 4. Przyjęcie w poczet członków

1. Przyjęcie w poczet członków Narodów Zjednoczonych jest dostępne dla wszystkich miłujących pokój państw, które przyjmą zobowiązania zawarte w niniejszej Karcie i które, w mniemaniu Organizacji, są w możności i pragną wypełniać te zobowiązania.

2. Przyjęcie takiego państwa na członka Narodów Zjednoczonych nastąpi na podstawie uchwały Ogólnego Zgromadzenia, powziętej na wniosek Rady Bezpieczeństwa.

Źródło: *Karta Narodów Zjednoczonych*, dostępny w internecie: libr.sejm.gov.pl [dostęp 16.07.2020 r.].

Cele i zasady ONZ

Cele ONZ są zapisane w art. 1 [Karty NZ](#). Są to:

- utrzymanie pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego (cel podstawowy);
- rozwój przyjaznych stosunków między narodami, które opierają się na poszanowaniu zasady równouprawnienia i stanowienia narodów o sobie;
- rozwój międzynarodowej współpracy w celu rozwiązywania problemów o charakterze gospodarczym, społecznym, kulturalnym i humanitarnym, opierając się na

poszanowaniu praw człowieka i podstawowych swobód dla wszystkich bez różnicy rasy, płci, języka lub religii;

- bycie ośrodkiem, w którym będzie uzgadniana działalność narodów, aby osiągnęły powyższe cele.

W kolejnym, 2 art. Karty NZ, są z kolei opisane zasady działalności ONZ:

- suwerenna równość wszystkich członków;
- członkowie, w dobrej wierze, wypełniają zobowiązania wynikające z Karty NZ;
- rozwiązywanie sporów międzynarodowych środkami pokojowymi;
- członkowie powstrzymują się od użycia groźby i siły dotyczących sporów przeciwko integralności terytorialnej lub niezawisłości politycznej któregośkolwiek z krajów;
- powstrzymanie się od udzielania pomocy państwu, na które zostały przez ONZ nałożone środki zapobiegawcze lub środki przymusu;
- pilnowanie, aby państwa niebędące członkami ONZ postępowały według powyższych zasad na tyle, na ile jest to niezbędne do utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa;
- ONZ nie będzie wtrącać się w sprawy należące do wewnętrznej kompetencji państw ani domagać się od członków, aby sprawy wewnętrzne rozwiązywały w trybie przewidzianym w Karcie NZ.

Słownik

Karta atlantycka

deklaracja, w której przedstawiono zasady ładu pokojowego mające obowiązywać po II wojnie światowej, podpisana przez Premiera Wielkiej Brytanii Winstona Churchilla i Prezydenta USA, Franklina D. Roosevelta

Karta Narodów Zjednoczonych

umowa międzynarodowa, podpisana przez 51 państw w 1945 r., która ustanowiła i określiła ustrój Organizacji Narodów Zjednoczonych

misje pokojowe

(operacje pokojowe); misje ONZ mające na celu zapobieganie konfliktom i/lub tworzenie pokoju, i/lub utrzymanie pokoju, i/lub budowanie pokoju, i/lub wymuszenie pokoju

Schemat

Polecenie 1

Przeanalizuj schemat organizacyjny ONZ i wykonaj polecenia.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 1

Podaj przykład działalności ONZ, z którym spotkałeś/aś się w swoim życiu.

Ćwiczenie 2

Zajmij stanowisko: czy założona po II wojnie światowej ONZ dalej działa skutecznie i efektywnie? Swoje zdanie uzasadnij minimum dwoma argumentami.

Stanowisko: ▼

Uzasadnienie:

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Wskaż datę powstania ONZ.

24 października 1945 r.

1 lutego 1946 r.

26 czerwca 1945 r.

10 stycznia 1946 r.

Ćwiczenie 2

Wskaż, które organizacje wyspecjalizowane powiązane są z ONZ.

BRICS

RWPG

FAO

OECD

Ćwiczenie 3

Zaznacz, które stwierdzenie jest prawdziwe, a które fałszywe.

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
ONZ realizuje swoje cele m.in. przez misje pokojowe.	☐	☐
Do roku 2020 tylko jeden Polak (Aleksander Protaski) był Sekretarzem Generalnym ONZ.	☐	☐
Siedzibą główną ONZ jest San Francisco.	☐	☐
Członkami personelu wojskowego misji pokojowych ONZ, zwanego Błękitnymi Beretami, są żołnierze armii państw członkowskich.	☐	☐

Ćwiczenie 4

Uporządkuj wydarzenia chronologicznie.

konferencja założycielska w San Francisco

pierwsza sesja Zgromadzenia Ogólnego NZ

konferencja w Dumbarton Oaks w Waszyngtonie

podpisanie Karty atlantyckiej

powstanie Organizacji Narodów Zjednoczonych

Trygve Lie wybrany pierwszym Sekretarzem Generalnym ONZ

Ćwiczenie 5

Zapoznaj się ze zdjęciem i wykonaj polecenie.

Źródło: Foreign, Commonwealth & Development Office, licencja: CC BY 2.0.

Podaj imię, nazwisko i stanowisko pełnione przez osobę przedstawioną na zdjęciu.

Ćwiczenie 6

Zapoznaj się z grafikami i wykonaj polecenie.

Logo I

Źródło: domena publiczna.

Podaj nazwy i siedziby organizacji wyspecjalizowanych powiązanych z ONZ, których logo przedstawiają grafiki.

Logo I

Nazwa organizacji:

Siedziba:

Logo II

Nazwa organizacji:

Siedziba:

Logo III

Nazwa organizacji:

Siedziba:

Logo IV

Nazwa organizacji:

Siedziba:

Zapoznaj się z materiałem źródłowym i wykonaj polecenie.

((Paweł Filipek

Sankcje Rady Bezpieczeństwa ONZ wobec Korei Północnej

W dniu 14 października 2006 roku Rada Bezpieczeństwa ONZ jednomyślnie uchwaliła Rezolucję nr 1718 – potępiającą Koreę Północną w związku z przeprowadzeniem pięć dni wcześniej domniemanej próby nuklearnej, nawołującą do rezygnacji z programu nuklearnego, a także nakładającą szereg sankcji na Koreę. (...) Rezolucja przewiduje szeroki zakres sankcji wobec Korei Północnej. Zakazano dostarczania szerokiego asortymentu ciężkiego uzbrojenia wojskowego i części zamiennych do niego, a także wyłączone zostało eksportowanie uzbrojenia przez Koreę. Zakazano także szkoleń, doradztwa i innych form pomocy, które mogłyby zostać wykorzystane przez Koreę do rozwoju uzbrojenia. Ponadto zdecydowano o zamrożeniu wszelkich środków finansowych, które mogłyby wspierać rozwój programu nuklearnego Korei, a także zabroniono wpuszczania na swe terytorium osób (i ich rodzin), które są zaangażowane w program nuklearny.

Źródło: Paweł Filipek, *Sankcje Rady Bezpieczeństwa ONZ wobec Korei Północnej*, „Problemy Współczesnego Prawa Międzynarodowego, Europejskiego i Porównawczego”, dostępny w internecie: europeistyka.uj.edu.pl [dostęp 26.02.2021 r.].

Rozstrzygnij, czy decyzja ONZ naruszyła suwerenność Korei Północnej. Uzasadnij swoje zdanie.

Rozstrzygnięcie: ▼

Uzasadnienie:

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj polecenie.

“ Karta Narodów Zjednoczonych

Artykuł 42

Jeśli Rada Bezpieczeństwa uzna, że środki przewidziane w artykule 41 mogłyby być niedostateczne lub się takimi okazały, może ona przeprowadzić akcję wojskową – siłami powietrznymi, morskimi i lądowymi – jaką uzna za konieczną do utrzymania lub przywrócenia międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa. Akcja ta może obejmować demonstracje, blokadę i inne operacje sił zbrojnych, powietrznych, morskich lub lądowych członków Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 43

1. Aby przyczynić się do utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, wszyscy członkowie Organizacji Narodów Zjednoczonych zobowiązują się oddać do dyspozycji Rady Bezpieczeństwa, na jej żądanie i stosownie do specjalnego układu lub specjalnych układów, konieczne do utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa siły zbrojne, zapewnić pomoc i ułatwienia, łącznie z prawem przemarszu.
2. Taki układ lub układy określą liczbę i rodzaj sił zbrojnych, stopień ich pogotowia i ogólne rozmieszczenie oraz rodzaj ułatwień i pomocy, jakie należy zapewnić.
3. Rokowania o zawarciu układu lub układów będą podjęte możliwie najprędzej z inicjatywy Rady Bezpieczeństwa. Będą one zawarte między Radą Bezpieczeństwa a członkami Organizacji lub między Radą

Bezpieczeństwa a grupami członków i będą podlegały ratyfikacji przez państwa-sygnatariuszy w trybie przewidzianym przez ich konstytucje.

Artykuł 44

Jeżeli Rada Bezpieczeństwa postanowi użyć siły, to przed wezwaniem członka nie reprezentowanego w Radzie do dostarczenia sił zbrojnych, w wykonaniu zobowiązań zaciągniętych na podstawie artykułu 43, zaprosi tego członka, jeżeli będzie sobie tego życzył, do wzięcia udziału w decyzjach Rady w sprawie użycia kontyngentów jego sił zbrojnych.

Artykuł 45

W celu umożliwienia Organizacji Narodów Zjednoczonych przedsięwzięcia pilnych środków wojskowych członkowie Organizacji utrzymywać będą swoje kontyngenty lotnicze w stanie gotowości do natychmiastowego zastosowania wspólnej akcji przymusu. Rada Bezpieczeństwa z pomocą Wojskowego Komitetu Sztabowego ustala, w granicach układu lub układów specjalnych, wymienionych w artykule 43, stan liczebny, stopień gotowości oraz plany użycia tych kontyngentów we wspólnej akcji.

Artykuł 46

Rada Bezpieczeństwa ustala za pomocą Wojskowego Komitetu Sztabowego plany użycia sił zbrojnych.

Artykuł 47

1. Tworzy się Wojskowy Komitet Sztabowy, którego zadaniem jest służyć Radzie Bezpieczeństwa radą i pomocą we wszystkich sprawach dotyczących wojskowych potrzeb Rady dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, a więc w sprawach użycia

i dowodzenia oddanymi do jej dyspozycji siłami zbrojnymi, normowania zbrojeń i ewentualnego rozbrojenia.

2. Wojskowy Komitet Sztabowy składa się z szefów sztabów stałych członków Rady Bezpieczeństwa albo ich przedstawicieli. Członkowie Organizacji Narodów Zjednoczonych, którzy nie mają swoich przedstawicieli w Komitecie, zapraszani są do udziału w jego pracach, jeśli udział danego członka jest potrzebny do skutecznego wykonania przez Komitet swoich zadań.

3. Wojskowy Komitet Sztabowy, podlegając Radzie Bezpieczeństwa, odpowiada za strategiczne kierownictwo wszelkimi siłami zbrojnymi oddanymi do dyspozycji Rady Bezpieczeństwa. Sprawa dowództwa tych sił będzie ustalona odrębnie.

4. Wojskowy Komitet Sztabowy może z upoważnienia Rady Bezpieczeństwa tworzyć podkomitety regionalne po porozumieniu się z odpowiednimi organizacjami regionalnymi.

Artykuł 48

1. Akcję konieczną do wykonania decyzji Rady Bezpieczeństwa w celu utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa podejmują wszyscy lub niektórzy członkowie Organizacji Narodów Zjednoczonych, według uznania Rady.

2. Takie decyzje wykonują członkowie Organizacji Narodów Zjednoczonych bezpośrednio oraz przez swą działalność w odpowiednich organizacjach międzynarodowych, których są członkami.

Artykuł 49

Członkowie Organizacji Narodów Zjednoczonych jednoczą się w celu udzielania sobie wzajemnej pomocy w stosowaniu środków uchwalonych przez Radę Bezpieczeństwa.

Źródło: *Karta Narodów Zjednoczonych*, dostępny w internecie: libr.sejm.gov.pl [dostęp 16.07.2020 r.].

Wyjaśnij procedurę tworzenia akcji wojskowej w ramach działalności na rzecz pokoju ONZ.

Dla nauczyciela

Autorka: Małgorzata Krzeszowska

Przedmiot: Wiedza o społeczeństwie

Temat: Charakterystyka działania ONZ (organy i mechanizm podejmowania decyzji)

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres podstawowy, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

VII. Współczesne stosunki międzynarodowe.

Uczeń:

7) charakteryzuje cele i najważniejsze organy Organizacji Narodów Zjednoczonych (Zgromadzenie Ogólne, Rada Bezpieczeństwa, Sekretarz Generalny, Rada Gospodarcza i Społeczna, Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości); przedstawia jej wybrane działania i ocenia ich skuteczność.

Zakres rozszerzony

XIII. Ład międzynarodowy.

Uczeń:

24) przedstawia cele działania: Światowej Organizacji Zdrowia, Międzynarodowej Organizacji Pracy, Organizacji Narodów Zjednoczonych do Spraw Wyżywienia i Rolnictwa, Międzynarodowego Funduszu Walutowego, Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju, Światowej Organizacji Handlu, Organizacji Narodów Zjednoczonych do Spraw Oświaty, Nauki i Kultury, Organizacji Narodów Zjednoczonych do Spraw Rozwoju Przemysłowego oraz Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- przedstawia genezę powstania ONZ;
- omawia kompetencje i działalność poszczególnych organów ONZ;
- ocenia działalność ONZ.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- dyskusja;
- rozmowa nauczająca;
- metoda plakatu/ilustracji.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;
- kartki A3/A4, pisaki.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Podanie tematu i celów lekcji.

2. Uczniowie przypominają sobie informacje dotyczące Ligi Narodów. Szczególnie zwracają uwagę na jej cele. Następnie odpowiadają na pytanie: „Dlaczego Liga Narodów nie była skuteczna?”.

Faza realizacyjna

1. Uczniowie zapoznają się z treścią lekcji. Następnie krótko omawiają genezę, cele i zasady działalności ONZ. Wykonują ćwiczenia 1 i 4 z sekcji „Sprawdź się”.

2. Uczniowie dzielą się na 7 grup i zapoznają ze schematem, przy czym każda z grup skupia się na innym elemencie schematu:

- grupa 1 – Zgromadzenie Ogólne;
- grupa 2 – Rada Bezpieczeństwa;
- grupa 3 – Rada Gospodarcza i Społeczna oraz Rada Powiernicza;
- grupa 4 – sekretarz generalny;
- grupa 5 – Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości;
- grupa 6 – organizacje oznaczone numerami 7–12;
- grupa 7 – organizacje oznaczone numerami 13–21.

3. Następnie w grupach przygotowują krótkie informacje na temat tych instytucji w formie ilustracji/plakatu/wykresu. Na koniec przedstawiają na forum wyniki swojej pracy.

4. Uczniowie wykonują ćwiczenia 7 i 8 oraz ćwiczenie 1 do „Schematu”.

5. Następuje dyskusja na temat działalności ONZ. Na podstawie posiadanej wiedzy uczniowie zastanawiają się nad pytaniem, czy założona po II wojnie światowej ONZ dalej działa skutecznie i efektywnie. Na koniec wybrana osoba podsumowuje dyskusję.

Faza podsumowująca

1. Uczniowie jednym zdaniem mówią, co było dla nich najważniejsze w czasie tej lekcji.

Praca domowa:

Uczniowie wykonują pozostałe ćwiczenia z e-materiału.

Materiały pomocnicze:

Karta Narodów Zjednoczonych, libr.sejm.gov.pl.

Ośrodek Informacji ONZ w Warszawie, unic.un.org.pl

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Uczniowie mogą zapoznać się z multimedium w domu i przygotować informacje na temat wyspecjalizowanych organizacji działających przy ONZ.